

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Branislavom Samcom, advokátom, Národná 15, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 127/2015 a uzneseníu Okresného súdu Žilina č. k. 35 T 23/2019 z 1. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a rozhodnutím všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť uznesenie okresného súdu č. k. 35 T 23/2019 z 1. októbra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľovi bol trestným rozkazom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 35 T 23/2019 z 29. marca 2019, právoplatným 4. júna 2019 (ďalej len „trestný rozkaz“), uložený za spáchanie prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu dva roky. Skúšobná doba začala sťažovateľovi plynúť 5. júna 2019 a mala plynúť do 5. júna 2021.

3. Okresný súd v konaní o osvedčení, resp. neosvedčení sa sťažovateľa ako odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia rozhodol uznesením č. k. 35 T 23/2019 z 1. októbra 2021 podľa

§ 419 ods. 1 a § 420 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období s použitím § 50 ods. 4 Trestného zákona tak, že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia uloženej mu trestným rozkazom okresného súdu neosvedčil, a preto mu nariadil výkon trestu odňatia slobody v trvaní jedného roka. Zároveň ho podľa § 419 ods. 4 a § 420 Trestného poriadku s použitím § 50 ods. 8 a § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

4. Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k záveru, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody neosvedčil z dôvodu, že nevedol riadny život. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že sťažovateľ sa počas skúšobnej doby dopustil trestnej činnosti, za ktorú bol právoplatne odsúdený. Považoval za preukázané, že sťažovateľ bol trestným rozkazom okresného súdu č. k. 48 T 71/2019 z 28. augusta 2019, právoplatným toho istého dňa, uznaný za vinného pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

5. Dňa 10. januára 2022 vydal okresný súd príkaz na zadržanie odsúdeného na účel jeho dodania do výkonu trestu odňatia slobody.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti postupu okresného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia a napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej uvádza, že dovolanie nie je v jeho veci prípustné, podnet na podanie mimoriadneho dovolania nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy, a teda nemá k dispozícii iné účinné prostriedky nápravy – opravné prostriedky, ktoré by mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd poskytol.

7. Sťažovateľ argumentuje, že o predmetnom vykonávacom konaní sa nedozvedel, keďže mu nebol riadne oznámený termín verejného zasadnutia nariadeného na 1. október 2021, a teda sa ho nemohol zúčastniť. Zároveň tvrdí, že mu nebolo riadne doručené ani napadnuté uznesenie okresného súdu. Napriek tomu je však na ňom vyznačená tzv. doložka právoplatnosti a vykonateľnosti s dátumom 28. októbra 2021. O týchto skutočnostiach vrátane príkazu na jeho zadržanie sa dozvedel z internetu, kde sa objavila jeho *„snímka a osobné údaje ako osoby „v pátraní“*».

8. K namietanému doručovaniu príslušných dokumentov namieta, že poštový doručovateľ v jeho prípade nepostupoval správne, keďže na adrese, kde písomnosť doručoval, sa sťažovateľ v čase doručovania zásielok fyzicky nezdržoval – nebýval. Podľa sťažovateľa mala byť zásielka všeobecnému súdu vrátená s doložkou *„adresát neznámy“* a nemalo sa vykonávať náhradné doručovanie *„osobe, ktorá sa na uvedenej adrese zjavne nezdrzuje, tak ako zo vyplýva z fotokópií poštových obálok.“* Zároveň tvrdí, že sťažovateľ ako odsúdený v konaní o jeho osvedčení, resp. neosvedčení v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neuviedol adresu, na ktorej sa bude zdržiavať, t. j. nemal ani možnosť ju uviesť. Poukazuje na to, že jeho adresa uvedená na doručovanie *„v tzv. základnom konaní“* nemá účinky oznámenia adresy, na ktorej sa bude zdržiavať vo vykonávacom konaní (nebol o tom ani poučený). Takéto doručovanie nemohlo podľa jeho názoru vyvolať účinky fikcie doručenia podľa § 66 ods. 3 a 4 Trestného poriadku. Sťažovateľ konštatuje, že pokiaľ súdu nebola známa jeho adresa vo vykonávacom konaní, mal aj iné možnosti

doručovania písomností podľa § 65 ods. 2 a § 65 ods. 7 Trestného poriadku. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sumarizuje, že vadami, ktorých sa dopustil všeobecný súd pri doručovaní predvolania na verejné zasadnutie, ako aj napadnutého uznesenia, mu znemožnil účinne sa obhajovať, čím došlo k porušeniu jeho základného práva „na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty) v súvislosti s napadnutým uznesením okresného súdu o tom, že sa sťažovateľ ako odsúdený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody vykoná.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu:

11. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 124/2021).

12. Ústavná sťažnosť sťažovateľa smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, v súvislosti s ktorým sťažovateľ namieta jeho spôsob doručovania, resp. tvrdí, že mu predmetné rozhodnutie nebolo riadne doručené, čím mu bolo znemožnené účinne sa obhajovať. Zároveň uvádza, že dovolanie nie je v jeho veci prípustné a podnet na podanie mimoriadneho dovolania nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy, a teda nemá k dispozícii iné účinné prostriedky nápravy – opravné prostriedky, ktoré by mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd poskytol. Z uvedeného dôvodu sa obrátil s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd. Vo vzťahu k dodržaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti uvádza, že napriek vyznačeniu právoplatnosti

predmetného rozhodnutia na 28. október 2021 považuje lehotu na podanie ústavnej sťažnosti za zachovanú, keďže mu predmetné rozhodnutie nebolo „*nikdy riadne doručené*“, a teda sa o jeho konaní vôbec nedozvedel.

13. Podľa § 419 ods. 1 Trestného poriadku o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody, rozhodne súd na verejnom zasadnutí. Na verejnom zasadnutí rozhodne tiež o prípadnom predĺžení skúšobnej doby. Podľa § 419 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Pokiaľ ide o vyznačenie tzv. doložky právoplatnosti a vykonateľnosti, ide o údaj, ktorý nie je obsahovou náležitosťou uznesenia, pretože nie je súčasťou výroku napadnutého uznesenia, ale ani jeho odôvodnenia, resp. poučenia o opravnom prostriedku.

14. Ústavný súd konštatuje, že právomoc krajského súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa označeným v bode 1 tohto uznesenia predchádza oprávneniam ústavného súdu. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mal sťažovateľ zákonné oprávnenie podať sťažnosť. Sťažovateľ sa však v ústavnej sťažnosti k tejto možnosti vôbec nevyjadril, resp. ani netvrdil, že by takúto sťažnosť podal, resp. explicitne neuvádzal, z akého dôvodu sťažnosť nepodal. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa obrátil priamo na ústavný súd s tým, že lehota na jej podanie je zachovaná, keďže v danej veci je neprípustné dovolanie.

15. Z ústavnej sťažnosti a vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažnosť krajskému súdu sťažovateľ vo veci nepodal, pričom, ako už bolo uvedené, k predmetnej otázke sa žiadnym spôsobom v ústavnej sťažnosti nevyjadril.

16. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré priznáva zákon na ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd. Ústavný súd sumarizuje, že sťažovateľ vo veci nepodal opravný prostriedok – sťažnosť, k čomu sa žiadnym spôsobom nevyjadril. Tvrdí však, že mu napadnuté uznesenie nebolo riadne doručené. Bez toho, aby ústavný súd posudzoval správnosť sťažovateľom namietaného doručovania, uvádza, že ústavná sťažnosť je v tejto časti neprípustná, v dôsledku čoho ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. K predmetnému dopĺňa, že rovnaký záver platí aj pre prípad, ak by boli tvrdenia sťažovateľa o riadnom nedoručení napadnutého uznesenia pravdivé (čo ústavný súd takýmto spôsobom neuzatvára, pozn.), keďže lehota na podanie opravného prostriedku by v tom prípade ani len nezačala plynúť.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty napadnutým uznesením okresného súdu:

17. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

18. Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd ju v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na „*konanie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia*“. Toto konanie sa totiž netýka rozhodnutia o „*trestnom obvinení*“ a ani o „*občianskych právach a záväzkoch*“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach: Plischke c. Rakúsko zo 7. 3. 1964, X. c. Rakúsko z 23. 5. 1966, X. c. Rakúsko z 19. 7. 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. 7. 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. 5. 1990).

19. Keďže v konaní o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste), tento článok dohovoru nie je na dané vykonávacie konanie aplikovateľný *ratione materiae*. Vo všeobecnosti možno uviesť, že pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda *inter alia* ani na vykonávacie konania a mnohé rozhodnutia v ňom urobené (konanie o návrhu na podmienené prepustenie, nariadenie výkonu podmienenčne odloženého trestu, zaradenie odsúdeného do určitej kategórie alebo do určitého ústavu, konanie o milosti atď.).

20. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 47 charty, ktorý sa týka jednak účinného prostriedku nápravy pred súdom („efektívneho opravného prostriedku pred súdom“) a jednak spravodlivého procesu, keďže aplikácia práva Európskej únie v tejto veci neprichádzala do úvahy (čo podmieňuje aplikáciu dotknutého ustanovenia).

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 127/2015:

22. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na petit ústavnej sťažnosti, ktorým je, až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde, pozn.) a v ktorom sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že boli porušené jeho práva označené v bode 1 tohto uznesenia postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 127/2015 a napadnutým uznesením z 1. októbra 2021 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 23/2019. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh však vyplýva, že sťažovateľ svoje námietky smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 23/2019.

23. Vo vzťahu k postupu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 3 T 127/2015, ktorý sťažovateľ namieta v petite ústavnej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ svoju skutkovú, právnu či ústavnoprávnu argumentáciu týkajúcu sa označeného konania žiadnym spôsobom v jej obsahu nerozvíjal, také konanie ani nespomenul a k ústavnej sťažnosti nepriložil ani dokument, ktorý by sa týkal takého konania.

24. Odôvodnenie návrhu je podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia

ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Absencia kvalifikovaného odôvodnenia tak predstavuje nedostatok, ktorý bráni ústavnému súdu považovať ústavnú sťažnosť za dostatočne odôvodnenú. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádzala do úvahy ani výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že označené nedostatky zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale esenciálnych obsahových náležitostí (absencia ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti.), ústavný súd sťažovateľa, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, nevyzýval na odstránenie uvedeného nedostatku jeho ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019). Z popísaných dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

25. Ústavný súd dopĺňa, že pokiaľ ide o námietky sťažovateľa smerujúce proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 23/2019, ktoré sú obsiahnuté len v odôvodnení ústavnej sťažnosti, tieto neboli premietnuté do petitu ústavnej sťažnosti. Nad rámec už uvedených skutočností a v rámci materiálnej ochrany práv sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že aj na takto namietanú nezákonnosť v postupe okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia okresného súdu, by sa vzťahovali závery v časti III.1. tohto nálezu.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

27. Ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že sťažovateľ bol pri podaní ústavnej sťažnosti zastúpený advokátom, ktorý mal (v súlade s vlastnými zisteniami ústavného súdu v zmysle advokátom poskytnutého registračného čísla, pozn.) v čase rozhodovania ústavného súdu evidovaný už iný spôsob výkonu advokácie. V nadväznosti na výsledok konania ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci už nepristúpil k odstraňovaniu predmetného nedostatku týkajúceho sa tejto ústavnej sťažnosti. K predmetnému postupu ústavný súd pristúpil z dôvodu procesnej ekonomie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu